DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimo-secundo mensis Maii, anni M. DCC. XLIX.

M. NATALI-MARIA DE GEVIGLAND,

Doctore Medico, Præside.

An à Potibus spirituosis præmatura senectus?

I.

QUA lege vitalis animalium motus perennat, eâdem certa mors animalibus incumbit; ut eodem mechanismo, nutritio, incrementum, & necessariæ mortis prænuntia senectus, labentibus annis, sese excipiant. In primo scilicet principio, ubi leviora sui rudimenta oculis fœtus exhibuit, totus ferè resolvebatur in lympham plasticam continuatione caloris, motûs, variisque liquoribus concrescibilem. Motus cordis in ipso vitæ limine inchoatus, maternus calor, tenuiorum dissipatio, sensim firmitatem fibris addebant. Crescebat respectus solidi ad fluidum, donec prodigioso incremento luci maturus utero materno excluderetur infans, lymphâ turgidulus adhuc, natantibus oculis, & hebescentibus ab obruente pituitâ, tùm externis tùm internis sensibus. Proprio quidem calore, propriisque motûs viribus, novo jam respirationis adminiculo, crescit adhuc sed lentiùs; & eò quidem lentiùs, quò firmioribus solidis vasculisque pluribus evolutis, jam præscriptos staturæ terminos propiùs attingit. Ad hos ubi semel perventum est, quidquid fibris à vitâ continuante additur, nimium est. Incrassantur illæ, sese mutuò comprimunt, diametros vasculorum minimorum arctant, quæ aliundè vi vitæ assiduò pressa maximè in angustum coguntur. Stagnat in his sibi nihil intervalli reperiens lympha superflua; & ubi hæret, concrescit. Hinc nova fibrarum crassiorum progenies. Quæ loca lambebat olim fluidum, tunc solida & arentia reperias. *Quia natura progressum, qui est ad siccitatem, effugere non licet, ideò senescimus, & corrumpimur* (*a*). Sic sensim cutis arescit, arescunt lymphaticis perfusæ vasis partes membranaceæ. Occalescunt tendines, & tendineæ vasorum tunicæ, actionique evadunt impares. Id præsertim contingit, iis in locis, ubi vicinior cordis actio plasticam tenacemque lympham tenuiora exprimendo compingebat, validiorique minimorum vasculorum pressione, meliùs eorumdem obliterationi favebat. Hinc vel in extremis senilis gangræna, vel ad cor palpitationes, polypi, & mors denique ineluctabilis.

(*a*) Galen. de sanitate tuendâ. lib. VI. cap. III.

II.

QUANTUMVIS homini senectutem prorsùs deprecari, spemque immortalitatis concipere vanum sit, illam tamen præcipiti gradu ingruentem, justo rerum moderamine retardare, Hygienes sanioris opus est. Non enim omnium tergo senectus æqualiter incumbit; sed illos tardiùs, hos verò promptiùs opprimit. Quò quisque ficciori fibrarum indole, quò fluidis tenacioribus præditus, eò, si consentiant vitæ vires, præmaturâ magis obruetur senectute. Siccior est exercitatis rusticorum fibris, du-

riorque textura. Hinc nati versare glebas, valida sustentant trahuntve pondera, queis urbanus, aut musis oriove deditus succumbat. At iis præmatura ab anticipatâ vitâ senectus. Contrà verò imbelle otium, & iners languentis in umbrâ vitæ desidia, annosam mollitiem in mulieribus ad insignem protrahit longævitatem. Præmatura pariter siccitas ab aeris externi æstu & ariditate fibris inducitur. Dùm benignus ille qui jugiter fibras alluere debet ros, exhalat, siccantur arescuntque illæ. Hinc, cæteris paribus, densiores animalium in hisce locis degentium partes, densior fibrarum compages, & ipsorum vitæ meta brevior præscribitur. In paludosis verò frigidisque locis, dùm allabentis humidæ atmosphæræ actio fibras molles servat & laxiores, longior est ætas; ut de sylvicolis annotat (*a*) Boerhaavius, qui locorum umbrâ, à sole & æstu deffensi, exhalantibusque à gramine & omni stirpium genere vaporibus emolliti, ultrà centesimum annum frequentes ideò vivebant, quia ne siccitas ingrueret prohibebat, tùm perspirabilis humor à laxâ fibrarum compage cohibitus, tùm resorptus undique vaporosus atmosphæræ humescentis halitus. Sed nec minus est ab humore tùm intùs, tùm extùs exundante ad longævitatem beneficium; quod scilicet lympham minùs tenacem, minùs compactam atque densam, minùs, si fas est dicere, nutritiam reddat. Increscente enim in lymphâ parte aqueâ, tenuior illa minima vascula præterlabitur quibus adhæreret tenacior & crassior. Hinc nutritio minor, sed diuturnior. Sic in calidis regionibus in quibus sanguis, serum, & lympha, specificè densiora inveniuntur, brevì quidem staturæ suæ terminum adipiscuntur homines, sed citius decrementum. Tardiùs contrà Septentrionales crescunt, tardiùs pariter decrescunt; plastica scilicet magis est prioribus, posterioribus verò magis aquea lympha. Hinc patet quâ ratione tantùm speraverit in protrahendâ insectorum vitâ per cohibitam perspirationem insignis Reaumurius. Eâ enim cohibitâ emolliebat solida, obsequiosè reddebat flexilia; fluida simul minùs densa, minùs plastica & concrescentia evadebant. Patet pariter, cur adeò suadendus, dùm per æstatem arescunt corpora, Balnei usus, si præsertim ex iis quæ cutem obstipant adhibeatur, ut veterum mos erat post balneum ungi oleo; si balneum ex lacte usurpetur, ut mulierculis olim legimus usitatum. Constat etiam cur ad arcendam senectutem, ex frictionibus cum melle, butyro, aliisque, tantùm sibi emolumenti post experientiam, & Verulamius & Boerhaavius, (*b*) promiserint. Intelligitur demum quid ex aqueis tenuisque nutrimenti alimentis, potu diluente, leni, copioso, ad annos producendos sperandum; sic quid contrà è validis calefacientibus metuendum. *Victûs ratio, quæ refrigeret & humectet, labores minimè calefacientes & colliquantes, plurimam refrigerationem exhibebunt. Ejusmodi naturæ longissimæ sunt vitæ* (*c*).

(*a*) Inst. Med. Hall. §. DCCLXII.

(*b*) Boerha. Inst. Med. §. MLXIII.

(*c*) Hippoc. de victûs ratione. lib. I.

Sed frustrà fibras servari posse molliores, aut liquida tenuiora speraveris, si vis vitæ intùs maxima, fortiùs in vasorum parietes impingens, lympham incuneet, tenuiora simul exprimat, plurimorum vasculorum procreet occalescentiam, siccitatemque tot titulis inducat. Sic dùm nimio exercitio vitalis motus tantoperè intenditur, fiunt fibræ fortiores quidem & validiores, sed & rigidiores. Hinc junioribus præmaturè exercitiis, præmaturæ vires, præmatura pariter senectus. Hinc qui in exercitiis transiguntur anni, robur & incrementum corpori majus addunt, sed ad senectutem proximiora reddunt corpora. Sic febres, cæterique morbi inflammatorii, junioribus quidem incrementum adeò notabile conciliant, senioribus contrà adeò pariter evidens decrementum. Quid jam, si fortissimis vitæ viribus aut sicca tempeties addatur, aut compactissimi fluidi movenda moles. Certè eò citior accerseretur senectus, quò plures hujusce generis causæ concurrent.

I I I.

FERMENTATIONIS prima & genuina est progenies, spiritus ardens. Per illam tot vinorum genera sive ex uvis, sive ex cerealibus, sive ex pomis cujuscumque generis eliciuntur. Ex his omnibus idem educitur spiritus, qui pro minori majorive phlegmatis quo diluitur copiâ, aqua vitæ, spiritus vini, alcohol, denique audit. Porrò ad mensarum usum & potum, non tantummodò vina cujuscumque generis advocare sagax edocuit ingluvies, sed etiàm arte paratos spiritus adhibuit. Succis plantarum expressis spiritus noster additur. Destillatur cum volatilioribus plantarum partibus, quibus ejus actio crescit immaniter. At omnium horumce liquorum, quantumvis accidentibus & efficaciæ gradu differant, ab Alcohole pendet actio. Communes igitur horum effectus tantùm juvet intue-

ri. Hominem vino, vel quolibet alio liquore ſpirituoſo turgidum contemplare. Si parciori ejus copiâ humeſcit, menti novus accedit vigor, hilaritas, per omnia diffuſus membra calor, roſea facies, audacia major, vividior mentis acies & ad lætitiam compoſita; undè ubique lætitiæ dator Bacchus appellatur. Sed largiori potu omnia contrà videas mutari. Sequitur torpor & inſenſilitas, inſuperabilis ad ſomnum propenſio; & à ſomno heſternas crapulas ſemper excipit gravitas capitis, lumborum & crurum ſumma defatigatio, inertis ſtomachi languor & tenacis pituitæ importuna exſcreatio. Hi porrò effectus partim ab agente in nervos ſpiritu, partim ab eodem in ſanguinem diffuſo repetendi ſunt. A nervis derivari debet vigor ille novus, quo vix in ſtomachum adducta hæc liquida totum corpus perfundunt. Hinc oti vix admota robur videntur inſpirare. Hinc acrem & titillantem linguæ ſaporem imprimunt; ita ut ſapida quæcumque vix poſteà guſtum afficere queant, & ebrioſis, nihil præter ea quæ ſale & aromatibus infarciuntur arrideat. At ubi jam ad ſanguinem pervenerunt, tùm nervos iterùm & tunicas vaſorum ſenſiles excitando, motum augent. Cor alcohole fœtum, vividiùs impellit ſanguinem; rareſcit hic & in minimis calorem ſpargit vaſculis, verumque aliquando & febrilem ererhiſmum accendit; undè tot ab ebrietate febres quæ ſanguinem ab heterogeneis ſpirituoſiſque partibus, ut ità dicam, deſpumant. At quæ poſteà ſequitur defatigatio, vaſis præter modùm diſtractis, & à vividiori ſanguinis impulſu fatiſcentibus debetur. Qualis ab exercitio remanet laſſitudo; ut in utroque pariter motus vitalis intenſior vitæ quaſi compendium exhibeat. Utrimque ſcilicet motus intenditur, tùm liquida movens tùm applicans, intenditur calor, applicata firmiori nectens vinculo, dùm tenuiora cogit exhalare. Utrumque demùm excipit minimorum vaſorum collapſus novam lymphæ ſtagnationem inducens, quâ facilè cum illis expreſſo tenuiori liquido concreſcat.

IV.

SED hæc motui cuicumque aucto communia primo apparent intuitu. Si nunc alcoholis effectus altiùs inveſtigaveris, novæ tibi ſeſe prodent proprietates quibus rigiditatem poſſit fibris addere, & ſenectutem arceſſere. Solida, quæcumque ſint, quæ ſpiritu vini condita aſſervantur, ſive ex vegetantibus ſive ex animalibus indureſcunt; nec forsàn aliâ proprietate putredinem magis arcet. Contrahuntur illo perfuſæ partes, ut ipſe ſenſus linguæ ſatis indicat. Nunc ſi lacti, ſero, albumini, ſanguini affundatur, coeunt ſubitâ unione in thrombum & maſſam ſciſſilem (a); & eò quidem denſiorem quò vel humores illi minùs aquoſi ſunt, vel ſpiritus vini ad hunc uſum adhibitus rectificatus magis. (a) V. Boyle Hiſt. ſang. Exp. VIII. Utroque titulo, in hæmorragiis externo uſu commendatiſſimus, parietes apertorum vaſorum ad ſe cogit, ſanguinem ad orificia in thrombum condenſat; ut in illo vis tùm aſtringens tùm condenſans ſatis evincatur. Nec ullo meliùs experimento vis illa conſtringens alcoholis innoteſcit, quàm arte illâ quâ catellos frequentibus in ſpiritu vini balneis ità contrahunt, ut poſteà non increſcant ampliùs, rugis quidem citò deformes, at corporis parvitate ſemper inſignes. Utramque hanc vim infeliciter in ſpirituoſorum potatoribus deprehendere eſt. Hinc ab eorum uſu pituita tenax & viſcoſa ſtomacho inhæret; unde matutina & inefficax nauſea: aut ſi vomitu redditur, coagulationis notas inſigni tenacitate prodit. Hinc quacumque ſubtiliſſimus ſpiritus pertingit, ſolida ad ſeſe adducit liquidaque condenſat. Sed nullibi manifeſtiùs vires ſuas exerit, quàm in tenuiſſimis lymphæ mæandris, ubi lentior ejus curſus coagulationi meliùs anſam præbet; ut in lymphaticarum glandularum anfractibus, quà præſertim vicinior digeſtionum officinæ primos aditus faciles præbet. Hinc in meſenterio tota glandularum ſeries immeabilis efficitur. Idem in pancreate obſervatur, & in ipſo hepate cujus bilis admixto alcohole craſſeſcit & enervatur.

Nec partes alias ab illâ labe immunes cenſueris. In eis præſertim quibus, iis ſeſe ingurgitare familiare eſt. Metuendum hujuſcemodi ſpectaculum offerebat ebrioſa mulier. Huic enim non modò meſenterium, hepar, pancreas, lapideam æmulari duritiem videbantur; ſed & pulmones ipſi ſcirrhoſi, ſicci, flacceſcentes erant, & omne glanduloſum genus ſiccum, impervium, lapideum (b). Quid porrò ſenectutem magis exhibet, quàm ſicca illa atque lapidea ſolidorum temperies? Accedet prætereà emunctoriorum variorum inertia, excrementaque aggerentur pituitoſa; tremor adjungetur artuum ſenilis, à collabaſcentibus propter nimiam præviam diſtenſionem vaſis. Huic autem pituitæ expellendæ,

(b) Van-Suit. Comm. Aph. Boerh. p. 34.

tremorique sanando, rursus advocanda artificialis per alcohol rarefactio; undè nova malorum progenies, faciliorque in vasis inertibus coagulatio. Hinc certè fidem meretur veracissimi Boerhaavii (c) observatio, quâ omnes liquoribus illis abutentes ante quinquagesimum annum obiisse testatur, sed victos, sed marcidos, sed omnia effœtæ senectutis signa præferentes. Nec est quod tibi malè persuaseris quòd in tanto fluidorum torrente vis illa coagulans pereat. Injecto in venam canis jugularem spiritu vini, itâ in ipsis pulmonis ostiis hærebat sanguis, ut post miras anxietates, animal mortuum concideret (d). Sed si præterea attenderis quantâ subtilitate sese quaquaversum diffundat, quàm citò ad minima vasorum lymphaticorum ostia perveniat, ubi solida sensilissima arctantur maximè, & lentescit præcipuè lympha; certè ejus effectus nullâ arte emendabiles rectè dixeris, & ab ipsius vi resolvente, ubi partes lymphaticæ infarciuntur, etiàm externo usu, caurior semper indutationem metues.

(c) Boerh. Inst. Med. Hall. §. 1063.

(d) Freind. Emmen. cap. XIV.

V.

NEC facilè crediderris adjunctorum variorum efficaciâ hanc coagulandi vim in alcohole posse obtundi. Vel enim phlegmati unitur, vel aliis quibuscunque intermediis. Si phlegmate diluitur, debilior quidem ejus est effectus, sed semper idem. Si cum alio corpore permiscetur, vel corpus illud oleum est, vel acidum, vel terra. Oleo densiori præcipuè unitur, in illis locorum calidiorum vinis, quæ sole exusta, vina fundunt aromatica; moschata, *liquorosa* vulgò dicta, protractiori præsertim fermentatione parata. In iis quidem sua difficiliùs vincula rumpit alcohol. Sed intereà rarescentia olei major æstum accendit, tenuiotaque prorsùs difflare cogit; & in corpore mediante oleo diutiùs detentum alcohol, eò pejores effectus edit, quò diuturniores. Si cum acido terreoque sale, ut in vinis oligophoris, perpaucâ copiâ & nexibus liberum minori noxâ corpus afficit; vina ipsamet eò brevì destituta renes impetunt, ut in vinis exiguâ fermentatione præparatis locorum præsertim frigidorum repetire est. At continuato ipsorum usui ne fidas; debilia solvet vincula calore corporis alcohol, & eosdem semper edet effectus. Quòd si acido oleoque attenuatissimo uniatur, nihilque crassi ferè secum habeat, tunc nervis potissimùm insidiatur, brevique furore in caput defervescit. Sed hæc ut & modò citati stemmatis vina, levi coagulatione per acidum adhuc auctâ, arthritidis, rheumatismique relinquunt semina, præmatura quidem, nec nisi senioribus olim cognita. At id adhuc magis efficient, quæ plurimam secum terram vehunt si parùm olei, si acidi multùm ferant. Tunc enim & nervos impetunt primariò, sensilioresque reddunt; nec tenuatam satis terram ad emunctoria deponere potens natura, nunc ad renes nunc ad articulos emittit, ubi nova coagulationis signa, tùm tophi, tùm calculi produnt, præcociaque ubique senectutis indicia relinquunt. Nec minùs intereà augetur motus, lympha celeriùs movetur, calor increscit, & ubique sive per sua incommoda, sive per externa signa senectus agnoscitur, ut nec latenti emendatoque alcoholi suus possit auferri effectus. Quid, si arte sollicitâ ipsum à nexibus solvis, liberumque infundis in corpus quaquaversum volatilitate suâ diffundendum? Quocumque perveniet, indurescent cum liquidis solida, & præ rigiditate inertia veram senectutis ideam exhibebunt.

Ergò à Potibus spirituosis præmatura senectus.

Proponebat Parisiis ANNA-CLAUDIUS DORIGNY, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1749, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1749.